ΥΠΕΘΟΟ 19/11/2026
Α. Π.: 191402 ΕΙ 2026
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

15.11.2026 12:57:35
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΨΗΦΙΑΚΑ
ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ
ΑΠΟ
DOMNA ZARALIDOU

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΥΠΕΘΟΟ 19/11/2026
Α. Π.: 191259 ΕΞ 2026
Απάντηση στο έγγραφο: 185902 ΕΙ 2026

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1538

Ταχ. Δ/νση: Νίκης 10, 3ος όροφος, 105 63, Αθήνα
Πληροφορίες: Δ. Ζαραλίδου
Τηλέφωνο: 210 3742079
Email: d.zaralidou@minfin.gr

Προς : **Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση»**
e-mail: vdertilis@mou.gr
chkoutadou@mou.gr
ch.karakasis@mou.gr

ΘΕΜΑ: Διατύπωση γνώμης για ζητήματα κρατικών ενισχύσεων σχετικά με την υποβληθείσα Πρόσκληση με τίτλο «*Μετάβαση σε χαμηλών εκπομπών στόλο δημόσιων/δημοτικών οχημάτων στις ηπειρωτικές περιοχές παρέμβασης του Προγράμματος ΔΑΜ 2021–2027 και στα GReco ISLANDS*»

Σχετ: Το από 12-11-2026 απεσταλμένο ηλεκτρονικό μήνυμά σας και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα (Α.Π. εισ. ΥΠΟΙΚ 185902/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1538/12-11-2026)

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού, στο οποίο επισυνάπτεται το σχέδιο της Πρόσκλησης με Κωδικό 2.3.1_5.2.8, Α/Α ΟΠΣ 26518 και τίτλο «*Μετάβαση σε χαμηλών εκπομπών στόλο δημόσιων/δημοτικών οχημάτων στις ηπειρωτικές περιοχές παρέμβασης του Προγράμματος ΔΑΜ 2021–2027 και στα GReco ISLANDS*»,
η Διαχειριστική Αρχή Προγράμματος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» (ΔΑ ΔΑΜ), ζητά την άποψη της ΕΥΚΕ-ΧΕ, αναφορικά με την υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων του ανωτέρω σχεδίου Πρόσκλησης.
Λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επισημαίνονται τα εξής:

1. Στην υποβληθείσα Πρόσκληση προβλέπεται ότι, *αντικείμενο της παρούσας Πρόσκλησης είναι* ***η χρηματοδότηση της αντικατάστασης των-παλαιότερης τεχνολογίας και περισσότερο ρυπογόνων-συμβατικών οχημάτων του υφιστάμενου δημόσιου/δημοτικού στόλου των ΟΤΑ Α'***

και Β' που βρίσκονται εντός των επιλέξιμων περιοχών ΕΣΔΙΜ, με οχήματα μηδενικών εκπομπών*, συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρικών οχημάτων καθώς και, όπου είναι τεχνικά εφικτό, οχημάτων που χρησιμοποιούν πράσινο υδρογόνο τα οποία θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για δημόσιες/δημοτικές λειτουργίες όπως η καθαριότητα, η σάρωση και ο καθαρισμός οδών και κοινόχρηστων χώρων, και η μεταφορά νερού (υδροφόρες), η συντήρηση και φροντίδα χώρων πρασίνου, η δημοτική και τοπική συγκοινωνία για τη μετακίνηση πολιτών και ευάλωτων ομάδων κ.λπ. υπηρεσίες αρμοδιότητας των δικαιούχων/ωφελούμενων.*

Επιπλέον χρηματοδοτούνται, οι απολύτως αναγκαίες υποδομές φόρτισης ή ανεφοδιασμού τους.

Η προκηρυσσόμενη δράση δεν χρηματοδοτεί γενικό πρόγραμμα ανανέωσης στόλου ούτε αποτελεί αυτοτελή ενεργειακή επένδυση.

Οι προτάσεις που θα υποβληθούν, δύνανται να περιλαμβάνουν είτε την προμήθεια οχημάτων μηδενικών εκπομπών, είτε την ανάπτυξη υποδομών φόρτισης, είτε συνδυασμό αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η λειτουργική αναγκαιότητα και η συμβολή τους στους στόχους της Πρόσκλησης.

Ειδικότερα:

• στην περίπτωση πράξεων που αφορούν αποκλειστικά υποδομές φόρτισης, απαιτείται η τεκμηρίωση ύπαρξης ή προγραμματισμένης απόκτησης ηλεκτρικών οχημάτων από τον δικαιούχο, τα οποία θα εξυπηρετούνται από τις εν λόγω υποδομές,

• στην περίπτωση πράξεων που αφορούν αποκλειστικά την προμήθεια οχημάτων, απαιτείται η τεκμηρίωση επάρκειας υφιστάμενων ή προγραμματισμένων υποδομών φόρτισης για την απρόσκοπτη λειτουργία τους.

Με σκοπό αυτό, επιλέξιμες για χρηματοδότηση στην παρούσα Πρόσκληση είναι οι εξής κατηγορίες δαπανών:

Α. Προμήθεια οχημάτων μηδενικών εκπομπών κατά την έννοια της Οδηγίας 2009/33/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161.

Α.1 Ελαφρά οχήματα (M1, M2, N1) με όριο εκπομπών 0g CO2/km:

- αμιγώς ηλεκτρικά οχήματα (BEV)

- οχήματα κυψελών καυσίμου υδρογόνου (FCEV)

Α.2 Βαρέα οχήματα (M3, N2, N3):

- Χωρίς κινητήρα εσωτερικής καύσης Αμιγώς Ηλεκτρικά Βαρέα Οχήματα (Battery Electric Vehicles - BEV)

- Ηλεκτρικά Οχήματα Κυψελών Καυσίμου Υδρογόνου (FCEV) που χρησιμοποιούν υδρογόνο για να παράγουν ηλεκτρικό ρεύμα, εκπέμποντας μόνο νερό.

Ενδεικτικά και όχι περιοριστικά αναφέρονται οι ακόλουθες κατηγορίες οχημάτων:

• ηλεκτρικά λεωφορεία (mini ή midi buses),
• ηλεκτρικά σάρωθρα,
• ηλεκτρικές υδροφόρες και πλυντήρια δρόμων,
• ηλεκτρικά αρθρωτά οχήματα.

Κάθε όχημα θα πρέπει να συνδέεται με σαφώς προσδιορισμένη αρμοδιότητα του δικαιούχου/ωφελούμενου ΟΤΑ και να τεκμηριώνεται από τη μελέτη αναγκαιότητας.
Κάθε νέο όχημα αντικαθιστά ένα συμβατικό όχημα του υφιστάμενου στόλου, το οποίο αποσύρεται υποχρεωτικά και δεν επανέρχεται σε υπηρεσία στον δικαιούχο/ωφελούμενο ή σε ελεγχόμενο από αυτόν φορέα. Δεν επιτρέπεται αύξηση του συνολικού αριθμού οχημάτων.
Νέο λεωφορείο αντικαθιστά αποκλειστικά υφιστάμενο λεωφορείο.

Τα απορριμματοφόρα, τα πυροσβεστικά οχήματα και τα δίκυκλα δεν είναι επιλέξιμα.
Δεν είναι επιλέξιμα *υβριδικά, επαναφορτιζόμενα υβριδικά, CNG/LNG/LPG, βενζινοκίνητα ή πετρελαιοκίνητα οχήματα, ούτε οχήματα διπλού καυσίμου. Η απαγόρευση στηρίζεται σωρευτικά: α) στο εγκεκριμένο αντικείμενο της Εξειδίκευσης 53.1, που απαιτεί οχήματα μηδενικών εκπομπών, και β) στο άρθρο 9 στοιχείο δ΄ του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1056 (" Εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής της στήριξης: Το ΤΔΜ δεν υποστηρίζει: (...) δ) επενδύσεις που σχετίζονται με την παραγωγή, την επεξεργασία, τη μεταφορά, τη διανομή, την αποθήκευση ή την καύση ορυκτών καυσίμων"). Το φυσικό αέριο αποτελεί ορυκτό καύσιμο κατά το άρθρο 2 σημείο 62 του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, συνεπώς η καύση του δεν εμπίπτει στην παρούσα Πρόσκληση ούτε ως κύριο ούτε ως συμπληρωματικό καύσιμο.*

Β. Υποδομές έξυπνης φόρτισης
Είναι επιλέξιμες υποδομές επαναφόρτισης, η απαιτούμενη ηλεκτρική σύνδεση, η διαμόρφωση του χώρου, τα συστήματα διαχείρισης φορτίου και η αναγκαία τηλεμετρία, αποκλειστικά για την κάλυψη των αναγκών των οχημάτων του δικαιούχου. Η ισχύς, ο αριθμός και η θέση των φορτιστών προκύπτουν κατά την ένταξη από σχετική έκθεση τεκμηρίωσης για τις ενεργειακές και λειτουργικές ανάγκες και θα ελέγχονται κατά την υλοποίηση καθώς θα εφαρμόζονται υποχρεωτικά συστήματα ώστε τα οχήματα να αναγνωρίζονται αυτόματα από τον φορτιστή και να μην επιτρέπεται η φόρτιση άλλων οχημάτων.
Οι φορτιστές δεν αποτελούν εμπορικά εκμεταλλεύσιμη ή δημοσίως προσβάσιμη υπηρεσία.

Πράξη μόνο με φορτιστές για την εξυπηρέτηση υφιστάμενων ηλεκτρικών οχημάτων, των οποίων η προμήθεια δεν έχει συγχρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης, γίνεται δεκτή εφόσον ο δικαιούχος/ωφελούμενος έχει ήδη στην κυριότητά του ή έχει νομίμως προγραμματίσει, τεκμηριωμένα, να αποκτήσει, εντός αμέσου χρονοδιαγράμματος, ηλεκτρικά οχήματα που εξυπηρετούν δημόσια/δημοτική λειτουργία.

Γ. Οχήματα και υποδομές ανανεώσιμου υδρογόνου

Η επιλογή οχημάτων κυψελών καυσίμου προϋποθέτει τεκμηριωμένη την πραγματική διαθεσιμότητα και πρόσβαση σε καύσιμο. Το υδρογόνο πρέπει να είναι "πράσινο" καύσιμο παραγόμενο μόνο από ΑΠΕ σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 και τους Κανονισμούς (ΕΕ) 2023/1184 και 2023/1185.

Ο δικαιούχος/ωφελούμενος εξασφαλίζει, πριν από την ένταξη, αξιόπιστη αλυσίδα προμήθειας για όλη την περίοδο λειτουργίας και αποδεικτικά πιστοποίησης/ιχνηλασιμότητας.

Δ Συνοδά έργα και βοηθητική παραγωγή ενέργειας

Είναι επιλέξιμες μόνο οι απολύτως αναγκαίες μελέτες, αδειοδοτήσεις, συνδέσεις δικτύων, κατασκευαστικές εργασίες μικρής κλίμακας, λογισμικό διαχείρισης και εξοπλισμός ασφάλειας που απαιτούνται για την πλήρη και νόμιμη λειτουργία των οχημάτων και των υποδομών. Φωτοβολταϊκό σύστημα ή άλλο σύστημα Α.Π.Ε. μπορεί να περιληφθεί αποκλειστικά ως βοηθητικό στοιχείο της φόρτισης, εφόσον διαστασιολογείται έναντι της τεκμηριωμένης κατανάλωσης των επιλέξιμων οχημάτων, δεν αποτελεί αυτοτελή πράξη παραγωγής/πώλησης ενέργειας και διαθέτει την απαιτούμενη σύνδεση ή εφαρμοζόμενο σχήμα αυτοκατανάλωσης κατά το άρθρο 14Α του ν. 3468/2006 και την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/93976/2772/2024 (Β΄ 5074), όπως ισχύουν.

Δικαιούχοι

Κάθε δικαιούχος υποβάλλει μία ενιαία πρόταση.

1) Κυριότητα, λειτουργία και δημόσια χρήση

Η κυριότητα των οχημάτων και των υποδομών παραμένει στον ωφελούμενο καθ' όλη την περίοδο τήρησης των υποχρεώσεων του άρθρου 65 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060. Η χρήση, λειτουργία ή συντήρηση μπορεί να ανατεθεί σε επιχείρηση του δικαιούχου καθώς και σε τρίτους φορείς, μόνο με νόμιμη πράξη ανάθεσης/σύμβαση σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο, χωρίς μεταβίβαση της κυριότητας, του πλήρους ελέγχου και της ευθύνης επίτευξης των δεικτών. Η παραχώρηση δεν επιτρέπεται να δημιουργεί μη αξιολογημένο οικονομικό πλεονέκτημα. Η χρήση, λειτουργία ή συντήρηση δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες.

2) Δείκτες και παρακολούθηση

Η πρόταση ποσοτικοποιεί υποχρεωτικά τα οχήματα μηδενικών εκπομπών, τα σημεία και την εγκατεστημένη ισχύ φόρτισης, τη μεταφορική ικανότητα, τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό και τη μείωση εκπομπών. Για τον υφιστάμενο στόλο χρησιμοποιούνται κατά προτεραιότητα στοιχεία κατασκευαστή, άδειες κυκλοφορίας, δελτία ΚΤΕΟ, κάρτες ελέγχου καυσαερίων και καταγραφές κατανάλωσης/χιλιομέτρων. Μόνο όταν δεν υπάρχουν επαρκή πρωτογενή στοιχεία εφαρμόζονται τεκμηριωμένοι συντελεστές IPCC/EEA με πλήρη αναφορά παραδοχών.

3) Χρηματοδοτική διάρθρωση

Η συνολική δημόσια δαπάνη της Δράσης ανέρχεται σε 100.000.000 ευρώ και κατανέμεται αποκλειστικά όπως εγκρίθηκε: Προτεραιότητα 2, 70.000.000 ευρώ, εκ των οποίων 49.000.000 ευρώ για το ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας και 21.000.000 ευρώ για το ΕΣΔΙΜ Μεγαλόπολης, Προτεραιότητα 5, 5.000.000 ευρώ, Προτεραιότητα 5Α, 25.000.000 ευρώ.

Μετά την ολοκλήρωση υποβολών ή/και αξιολόγησης, η Διαχειριστική Αρχή μπορεί να μεταφέρει αδιάθετους πόρους μεταξύ περιοχών της ίδιας Προτεραιότητας και να κάνει χρήση υπερδέσμευσης εντός των ορίων του ν. 4914/2022.

Δυνητικοί Δικαιούχοι της Πράξης της παρούσας Πρόσκλησης είναι:

- *Προτεραιότητα 2:*

- Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού και δημοτικές επιχειρήσεις αυτών, καθώς και

- Ο.Τ.Α. Β΄ βαθμού,

των ηπειρωτικών περιοχών παρέμβασης των ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης.

- *Προτεραιότητες 5 και 5Α:*

- Ο.Τ.Α. Α' βαθμού,

των επιλέξιμων νησιών των Περιφερειών Βορείου και Νοτίου Αιγαίου.

Κατά την πρώτη φάση της Χάρτας GReco Islands είναι επιλέξιμα τα νησιά με μόνιμο πληθυσμό από 100 έως 3.500 κατοίκους βάσει της Απογραφής 2021, σύμφωνα με το άρθρο 3 της απόφασης 64227 ΕΞ 2025/15.04.2025 (Β΄ 2119). Τυχόν μεταγενέστερη ένταξη νησιού λαμβάνεται υπόψη μόνο αν έχει ολοκληρωθεί νομίμως πριν από τη λήξη υποβολής και το νησί παραμένει εντός του γεωγραφικού πεδίου της Εξειδίκευσης 53.1.

- *Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε., σύμφωνα με την υπ' αρ.136207 ΕΞ 2026 ΥΠΕΘΟΟ 26.8.2026 Απόφαση του Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με Θέμα: «Ορισμός Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας (Ε.Ε.ΣΥ.Π.) ως φορέας υλοποίησης/δικαιούχος εκτέλεσης έργων αρμοδιότητας Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥΔΑΜ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΕΘΟΟ)» (ΑΔΑ:ΡΚΝΤΗ-74Ι) άρθρ.1, παρ. Γ. για την υποβολή προτάσεων έργων (πράξεων), προκειμένου να ενταχθούν και χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του/ων Προγράμματος/ων: Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση, Ταμείου/ων: ΤΔΜ, Δράσεων: 2.3.1/5.2.8- Δράση 2.3.1 & 5.2.8: Μετάβαση σε χαμηλών εκπομπών στόλο δημόσιων/δημοτικών οχημάτων στις ηπειρωτικές περιοχές παρέμβασης του Προγράμματος ΔΑΜ 2021–2027 και στα GReco ISLANDS*

***Ως δυνητικοί δικαιούχοι** θεωρούνται και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους παραπάνω αναφερόμενους.*

Ο Κύριος Δικαιούχος που αναλαμβάνει την υποβολή της πρότασης, σε περιπτώσεις προτάσεων όπου η υλοποίησή τους πραγματοποιείται από πολλαπλούς δικαιούχους είναι ο Δικαιούχος που ορίζεται από το σύνολο των δικαιούχων / συνδικαιούχων.

- Ο Κύριος Δικαιούχος/ Φορέας υλοποίησης στην παρούσα Πρόσκληση είναι η Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (Ε.Ε.ΣΥ.Π.), σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθ. 1 παρ. Γ. της υπ' αρ. 136207 ΕΞ 2026 ΥΠΕΘΟΟ 26.8.2026 Απόφαση του Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με Θέμα: «Ορισμός Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας (Ε.Ε.ΣΥ.Π.) ως φορέας υλοποίησης/δικαιούχος εκτέλεσης έργων αρμοδιότητας Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥΔΑΜ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΕΘΟΟ)» (ΑΔΑ:ΡΚΝΤΗ-74Ι) .

***Κύριοι του έργου** στην παρούσα Πρόσκληση είναι:*

- *Για την Προτεραιότητα 2:*

- Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού και δημοτικές επιχειρήσεις αυτών, καθώς και

- Ο.Τ.Α. Β΄ βαθμού,

των ηπειρωτικών περιοχών παρέμβασης των ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας και Μεγαλόπολης.

- *Για τις Προτεραιότητες 5 και 5Α:*

- Ο.Τ.Α. Α' βαθμού

των επιλέξιμων νησιών των Περιφερειών Βορείου και Νοτίου Αιγαίου.

Κατά την πρώτη φάση της Χάρτας GReco Islands είναι επιλέξιμα τα νησιά με μόνιμο πληθυσμό από 100 έως 3.500 κατοίκους βάσει της Απογραφής 2021, σύμφωνα με το άρθρο 3 της απόφασης 64227 ΕΞ 2025/15.04.2025 (Β΄ 2119). Τυχόν μεταγενέστερη ένταξη νησιού λαμβάνεται υπόψη μόνο αν έχει ολοκληρωθεί νομίμως πριν από τη λήξη υποβολής και το νησί παραμένει εντός του γεωγραφικού πεδίου της Εξειδίκευσης 53.1.

Ο **συνολικός προϋπολογισμός** της Πρόσκλησης ανέρχεται σε **100.000.000,00 €**.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «*ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής […], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές*».

Με βάση **την Ανακοίνωση της Επιτροπής** για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (**2016/C 262/01**) **που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ**, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση».

«Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους.

Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές

όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι **κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα**.

Αναφορικά με τη δημόσια χρηματοδότηση υποδομών, **στο σημείο 203 της ανωτέρω Ανακοίνωσης** της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης επισημαίνεται ότι, «*η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης εξαιρείται κατ' αρχήν από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Αυτό αφορά, για παράδειγμα, τις υποδομές που προορίζονται για δραστηριότητες τις οποίες το κράτος εκτελεί κανονικά κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας (…) ή που δεν χρησιμοποιούνται για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε μια αγορά (…)*».

Ακολούθως, **στο σημείο 205 της ίδιας Ανακοίνωσης** αναφέρεται ότι «*στην περίπτωση που μια υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση για την κατασκευή της θα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει τις δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες*».

Επιπλέον, **στο σημείο 207 της ίδιας Ανακοίνωσης** αναφέρεται ότι «*εάν, σε περίπτωση μεικτής χρήσης, η υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η Επιτροπή θεωρεί ότι η χρηματοδότησή της ενδέχεται να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι η οικονομική χρήση παραμένει αμιγώς επικουρική, ήτοι για δραστηριότητα που συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία της υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση της …. Οι βοηθητικές δραστηριότητες πρέπει να παραμένουν περιορισμένης εμβέλειας όσον αφορά τη δυναμικότητα της υποδομής*».

Όπως διευκρινίζεται **στην υποσημείωση 305 της Ανακοίνωσης**, η οικονομική χρήση της υποδομής μπορεί να θεωρηθεί βοηθητική, όταν η δυναμικότητα που διατίθεται κάθε χρόνο για μια τέτοια δραστηριότητα δεν υπερβαίνει το 20 τοις εκατό της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας της υποδομής.

Στη συνέχεια, **στο σημείο 212 της ίδιας Ανακοίνωσης** αναφέρεται ότι «*προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης ενός συγκεκριμένου έργου να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για την κατασκευή των υποδομών … δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων… . Η διεπιδότηση μπορεί να αποκλειστεί εφόσον διασφαλισθεί ότι ο ιδιοκτήτης της υποδομής δεν ασκεί οποιαδήποτε άλλη οικονομική δραστηριότητα…*».

3. Το αντικείμενο της υπό εξέταση Πρόσκλησης αφορά

- ✓ ***προμήθεια οχημάτων μηδενικών εκπομπών***, *συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρικών οχημάτων καθώς και, όπου είναι τεχνικά εφικτό, οχημάτων που χρησιμοποιούν πράσινο υδρογόνο τα οποία θα χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για δημόσιες/δημοτικές λειτουργίες όπως η καθαριότητα, η*

σάρωση και ο καθαρισμός οδών και κοινόχρηστων χώρων, και η μεταφορά νερού (υδροφόρες), η συντήρηση και φροντίδα χώρων πρασίνου, η δημοτική και τοπική συγκοινωνία για τη μετακίνηση πολιτών και ευάλωτων ομάδων κ.λπ. υπηρεσίες αρμοδιότητας των δικαιούχων/ωφελούμενων,

- ✓ ***δημιουργία απολύτως αναγκαίων υποδομών φόρτισης ή ανεφοδιασμού τους και***
- ✓ ***συνοδά έργα και βοηθητική παραγωγή ενέργειας.***

Προκειμένου να καθοριστεί, εάν το σύνολο των ενεργειών που περιγράφονται στο αντικείμενο του έργου και θα χρηματοδοτηθούν μέσω της υπό εξέταση Πρόσκλησης ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί **εάν πληρούνται σωρευτικά οι τέσσερις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης**:

α) χρηματοδότηση με κρατικούς πόρους,

β) χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος,

γ) επιλεκτική μεταχείριση και

δ) νόθευση του ανταγωνισμού και επίδραση στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.

Εφόσον κριθεί ότι πράγματι υφίστανται κρατικές ενισχύσεις πρέπει αυτές να καταστούν συμβιβάσιμες με τους κείμενους κανόνες, με την χρήση της εργαλειοθήκης που έχει διαθέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εφαρμογή του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ.

Η σωρευτική πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων είναι αναγκαίο να εξεταστεί σε επίπεδο:

(I) Δικαιούχων,

(II) Αναδόχων,

(III) Άμεσα ωφελούμενων από τις εν λόγω δράσεις.

4. Στο σημείο **17 της ανωτέρω Ανακοίνωσης (2016/C 262/01)** αναφέρεται ότι, «*το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση όπου το Δημόσιο ενεργεί «ασκώντας δημόσια εξουσία» ή όταν* ***οι δημόσιες οντότητες ενεργούν ‘’υπό την ιδιότητά τους ως δημόσιες αρχές’’****. Μια οντότητα μπορεί να θεωρηθεί ότι ενεργεί ασκώντας δημόσια εξουσία σε περίπτωση που η εν λόγω δραστηριότητα εμπίπτει στις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους ή συνδέεται με αυτές λόγω της φύσεως, του αντικειμένου και των κανόνων στους οποίους υπόκειται. Σε γενικές γραμμές, εκτός των περιπτώσεων όπου το οικείο κράτος μέλος έχει αποφασίσει να εισαγάγει μηχανισμούς της αγοράς, οι δραστηριότητες που εκ της φύσεως τους εμπίπτουν στα προνόμια δημόσιας αρχής και ασκούνται από το κράτος δεν συνιστούν οικονομικές δραστηριότητες*».

Επισημαίνεται ότι, στο σχέδιο της υποβληθείσας Πρόσκλησης προβλέπεται ότι «***Τηρούνται ο ν. 4412/2016****, οι αρχές ίσης μεταχείρισης, διαφάνειας, αναλογικότητας και αποφυγής τεχνητής κατάτμησης, καθώς και ο έλεγχος νομιμότητας της ΥΑ 115474/2024*».

(I) <u>Όσον αφορά τους δυνητικούς Δικαιούχους,</u>

1ο. **<u>Για τους Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού,</u>** στην περίπτωση που το σύνολο των υποδομών χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά και μόνο για δραστηριότητες άσκησης δημόσιας εξουσίας (π.χ. καθαριότητα, σάρωση καθαρισμός οδών και κοινόχρηστων χώρων, φροντίδα δημόσιων χώρων πρασίνου), δύναται να υποστηριχθεί ότι δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα, καθώς **ενεργούν ασκώντας δημόσια εξουσία** (πολιτική για την περιβαλλοντική και κλιματική συμμόρφωση) και ως εκ τούτου η χρηματοδότηση της Πράξης δεν ενέχει στοιχεία κρατικών ενισχύσεων.

Η υπό αξιολόγηση Πράξη είναι οργανωμένη με μη εμπορικό τρόπο και χωρίς να ενυπάρχει οποιουδήποτε είδους οικονομικός χαρακτήρας, **εκπληρώνοντας ένα κοινωνικό/δημόσιο σκοπό,** (πολιτική για την περιβαλλοντική και κλιματική συμμόρφωση), που άπτεται στις βασικές αρμοδιότητες και λειτουργίες του Δημοσίου, και δεν αφορούν σε κάποια οικονομική δραστηριότητα που παρέχει οικονομικά οφέλη ή πλεονέκτημα σε επιχειρήσεις ή ομάδες πολιτών.

2ο. **<u>Για τις δημοτικές επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού</u>** και

3ο. **<u>Για την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε.</u>** (Ε.Ε.ΣΥ.Π.), η οποία, σύμφωνα με την με αρ. 136207 ΕΞ/2026 Απόφαση του Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, έχει οριστεί ως φορέας υλοποίησης/δικαιούχος εκτέλεσης έργων αρμοδιότητας Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥΔΑΜ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΕΘΟΟ),

για να διασφαλισθεί ότι δεν αποκομίζουν οικονομικό πλεονέκτημα, είναι αναγκαίο το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της Πράξης να χορηγηθεί σε ανάδοχο/ους επιλεχθέντες μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας σύμφωνα με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού). Ωστόσο επισημαίνεται ότι ενδέχεται να ανακύψουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων στην περίπτωση που οι δημοτικές επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού και, ως κύριοι της πράξης και των συγχρηματοδοτούμενων υποδομών, χρησιμοποιήσουν τα οχήματα και τις υποδομές για την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων.

Κατά ακολουθία των ανωτέρω δύναται **να υποστηριχθεί ότι οι δημοτικές επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού και η Ε.Ε.ΣΥ.Π.** δεν αποκομίζουν οικονομικό πλεονέκτημα, εφόσον μεταβιβάσουν το σύνολο των πόρων της Πράξης σε αναδόχους, οι οποίοι επιλέγονται μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4412/2016, (όπως προβλέπεται και στην υπό αξιολόγηση Πρόσκληση).

Διαφορετικά, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν χορηγείται κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα **στις δημοτικές επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού και στην Ε.Ε.ΣΥ.Π.,** ως Δικαιούχοι, είναι αναγκαίο η

σχετική χρηματοδότηση να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, όπως αυτό προσδιορίζεται βάσει των τιμών της αγοράς και να μην αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα καθ' οιονδήποτε τρόπο στους δικαιούχους, συμπεριλαμβανομένης της τυχόν απομείωσης του εγγενούς κόστους λειτουργίας που έχουν υπό κανονικές συνθήκες χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου (σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).

Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση που οι εν λόγω φορείς δεν καθίστανται κύριοι των συγχρηματοδοτούμενων υποδομών.

Σε αντίθετη περίπτωση, εάν τμήμα των πόρων αποδοθεί στους ανωτέρω Δικαιούχους για την υλοποίηση μέρους της Πράξης με ίδια μέσα ή για την κάλυψη διαχειριστικού κόστους αυτής, καθώς και για την προμήθεια υποδομών που θα χρησιμοποιηθούν για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας, η σχετική δαπάνη μπορεί να καταστεί ως συμβατή ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

Στο σημείο αυτό τονίζεται ότι ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί σε πράξεις που περιλαμβάνουν φωτοβολταϊκό σύστημα ή άλλο σύστημα Α.Π.Ε. (*Δ. Συνοδά έργα και βοηθητική παραγωγή ενέργειας*), καθώς η εγκατάσταση και λειτουργία των ανωτέρω συστημάτων για την παραγωγή ενέργειας αποτελεί οικονομική δραστηριότητα, δεδομένου ότι ο κατά περίπτωση δυνητικός δικαιούχος αποκτά την ιδιότητα του παραγωγού ενέργειας. Στις περιπτώσεις αυτές είναι αναγκαίο να διασφαλισθούν οι προϋποθέσεις μη ύπαρξης στοιχείων κρατικών ενισχύσεων από τη χρήση των εν λόγω συστημάτων (π.χ. ο δικαιούχος δεν προβαίνει σε σύναψη σύμβασης οικονομικού ανταλλάγματος με διαχειριστή δικτύου διανομής ενέργειας, ή ο δικαιούχος δεν αποζημιώνεται με οποιονδήποτε τρόπο για το τυχόν πλεόνασμα ηλεκτρικής ενέργειας που εγχέεται στο δίκτυο διανομής, ή ο δικαιούχος προβαίνει σε αυτοκατανάλωση χωρίς έγχυση, ή ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό χωρίς έγχυση, ή ενεργειακό συμψηφισμό χωρίς έγχυση ενέργειας).

Στο σημείο **196 της ανωτέρω Ανακοίνωσης της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01)** προβλέπεται ότι: «*Η Επιτροπή σε ορισμένες από τις αποφάσεις της έκρινε ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων των υποθέσεων, **το μέτρο είχε καθαρά τοπικό αντίκτυπο** και κατά συνέπεια δεν επηρέαζε καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, ότι ο δικαιούχος παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης*».

Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε κάποιες περιπτώσεις έχει κρίνει ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων, **ορισμένες δραστηριότητες είχαν καθαρά τοπικό αντίκτυπο και, κατά συνέπεια, δεν επηρέαζαν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών** λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω κριτήρια:

α) η δραστηριότητα του Δικαιούχου αφορά την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής εντός ενός κράτους μέλους,

β) η δραστηριότητα εκτιμάται ότι είναι απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, καθώς τα παρεχόμενα αγαθά και υπηρεσίες απευθύνονται στον τοπικό πληθυσμό,

γ) η κρατική χρηματοδότηση της δραστηριότητας θα έχει αμελητέο αντίκτυπο στις αγορές και τους καταναλωτές, καθώς δεν προβλέπεται ότι θα προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στην εν λόγω περιοχή, για να παρέχουν τη δραστηριότητα αυτή.

Η Επιτροπή, όπως προκύπτει από την πρακτική της, για να τεκμηριώσει ότι συντρέχουν τα παραπάνω κριτήρια, εξετάζει, συνεκτιμά και αξιολογεί ορισμένες παραμέτρους, τις οποίες σταθμίζει συνολικά, ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης. Προκειμένου να αξιολογήσει **εάν, στην περίπτωση της κρατικής χρηματοδότησης μιας δραστηριότητας, συντρέχουν τα προαναφερθέντα κριτήρια, οπότε δεν επηρεάζεται το ενδοκοινοτικό εμπόριο**, η Επιτροπή έχει εξετάσει τις παρακάτω παραμέτρους:

- Την περιορισμένη περιοχή εντός του κράτους μέλους όπου δραστηριοποιείται η επιχείρηση και τον μικρό πληθυσμό της περιοχής αυτής (εν προκειμένω, ποια περιοχή θα καλύπτει το έργο και ο πληθυσμός αυτής).
- Αν η δραστηριότητα του Δικαιούχου απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε τοπικούς πελάτες, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τα ειδικά (εγγενή) χαρακτηριστικά (π.χ. γλώσσα) της δραστηριότητας, τον αριθμό και τον τόπο κατοικίας των χρηστών/πελατών του προϊόντος/υπηρεσίας, καθώς και το αμελητέο ποσοστό των πελατών από άλλα κράτη μέλη.
- Τον σκοπό του μέτρου που πρέπει να είναι άλλος από την αύξηση των δραστηριοτήτων του Δικαιούχου (γιατί τότε θα μπορούσε να προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη).
- Τυχόν ενδείξεις για ενδιαφέρον επενδυτών από άλλα κράτη μέλη να παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες/προϊόντα.
- Την κατάσταση της σχετικής αγοράς εν γένει (τοπική και όχι διεθνής) τόσο για τον Δικαιούχο όσο και για τους ανταγωνιστές του και την κατάσταση του δικαιούχου (κύκλος εργασιών, δυναμικότητα υποδομών, μερίδιο αγοράς).
- Το χαμηλό ποσό της κρατικής χρηματοδότησης.

Ωστόσο, σύμφωνα **με τα σημεία 189-192 της ως άνω Ανακοίνωσης**, όταν ένα πλεονέκτημα χορηγείται σε επιχείρηση που δραστηριοποιείται σε αγορά ανοικτή στον ανταγωνισμό, καταρχάς θεωρείται ότι νοθεύει τον ανταγωνισμό και ότι είναι ικανό να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, ακόμη και όταν η επιχείρηση **παρέχει μόνον τοπικές ή περιφερειακές υπηρεσίες** και δεν παρέχει καμία υπηρεσία εκτός της χώρας προέλευσης, καθώς επιχειρήσεις άλλων κρατών-μελών θα μπορούσαν ενδεχομένως να ενδιαφερθούν να παράσχουν αυτές τις τοπικές υπηρεσίες (και μέσω του δικαιώματος εγκατάστασης).

Επομένως, ο τοπικός χαρακτήρας ενός μέτρου κρατικής χρηματοδότησης προς μία επιχείρηση, εάν μπορεί με βάση τις προβλέψιμες συνέπειές του να επηρεάσει τις ενδοενωσιακές

συναλλαγές, **αξιολογείται κάθε φορά ad hoc**, προκειμένου να διευκρινιστεί εάν η χρηματοδότηση αποτελεί κρατική ενίσχυση.
Για την συγκεκριμένη δράση λόγω της φύσης της **θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή (μεταξύ άλλων) στην πλήρωση της πρώτης εκ των ανωτέρω παραμέτρων**: «*Την περιορισμένη περιοχή εντός του κράτους μέλους όπου δραστηριοποιείται η επιχείρηση και τον μικρό πληθυσμό της περιοχής αυτής*».

Διαφορετικά **σε περίπτωση που δεν δύναται να τεκμηριωθούν από την αρμόδια Διαχειριστική Αρχή** τα ανωτέρω και διαπιστωθεί ότι οι ανωτέρω δράσεις συνιστούν οικονομική δραστηριότητα, τότε **η προτεινόμενη Πράξη** θα μπορούσε να καταστεί συμβατή **υπό το πλαίσιο**

- **Των Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ), με παρόχους τους Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού**, κατ' εφαρμογή της **νέας Απόφασης (ΕΕ) 2025/2630** της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2025, η οποία αφορά την εφαρμογή του άρθρου 106 παρ. 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος ή του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2832/2023 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος **ή**
- **Του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014** της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός – ΓΑΚ).

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση, κατά την οποία **το δημοτικό συγκοινωνιακό έργο**, όσον αφορά τα ηλεκτρικά λεωφορεία, **μελλοντικά τυχόν ανατεθεί σε άλλο φορέα-πάροχο**, είναι αναγκαίο η αξία του παρεχόμενου στόλου και εξοπλισμού της υπό αξιολόγησης Πράξης να ληφθεί υπόψη στον υπολογισμό της αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας επιβατικών μεταφορών [Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ)].

(ΙΙ) **Όσον αφορά τους Αναδόχους**, **εφόσον,** το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της Πράξης της υπό εξέταση Πρόσκλησης χορηγηθεί σε Ανάδοχο/ους, ο/οι οποίος/οι θα επιλεγούν μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού, αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης υπηρεσιών που

παρέχονται από ανάλογους φορείς του εξωτερικού), δύναται να υποστηριχθεί ότι δεν αποκομίζουν οικονομικό πλεονέκτημα και συνεπώς να μην τεθούν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων.

(III) **Όσον αφορά τους δημότες**, είτε ωφελούνται άμεσα ως επιβάτες είτε έμμεσα από τις λοιπές δράσεις, δεδομένου ότι είναι φυσικά πρόσωπα και δεν αποτελούν επιχειρήσεις, δεν τίθενται ζητήματα κρατικών ενισχύσεων ως προς αυτούς.

5. Σύμφωνα **με την περιγραφή του αντικειμένου της υπό εξέταση Πρόσκλησης**, και προκειμένου να καθοριστεί εκ των προτέρων με ασφάλεια, εάν οι Πράξεις που πρόκειται να υποβληθούν ενέχουν ή όχι στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, πρέπει να καλυφθεί επαρκώς το θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων.
Για λόγους πληρότητας του θεσμικού πλαισίου των κρατικών ενισχύσεων, στα «Έχοντας υπόψη» της Πρόσκλησης συστήνεται **να προστεθούν**

- Το με Α.Π. 112292/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1359/27.11.2023 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Διευκρινίσεις στις οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων»,
- Η με Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27-10-2023 εγκύκλιος της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».

6. Στο κεφάλαιο 3 «ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ» του σχεδίου της Πρόσκλησης, στο τέλος της **παραγράφου 3.4** να προστεθούν τα ακόλουθα:
«Η παράγραφος 3.4 της παρούσας Πρόσκλησης ισχύει με την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων.

- *Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων. Η διεπιδότηση μπορεί να αποκλειστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και των εσόδων και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δεν στηρίζει άλλες δραστηριότητες.*

Προκειμένου να επιβεβαιωθεί η συμβατότητα του έργου με το δίκαιο του ανταγωνισμού, πρέπει κατά την υποβολή των προτάσεων οι δυνητικοί δικαιούχοι να υποβάλλουν στοιχεία τα οποία διασφαλίζουν ότι

η χρηματοδότηση του έργου δεν απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές.

Προκειμένου να αποφευχθεί η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών στο πλαίσιο υλοποίησης έργων, είναι αναγκαίο οι προμήθειες / υπηρεσίες /εργολαβίες να πραγματοποιηθούν μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαγωνιστικής διαδικασίας, με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών.

- *Έργα που αφορούν στην οικονομική και εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων/υπηρεσιών ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και εξετάζονται σύμφωνα ανάλογα με τα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (ΓΑΚ, De Minimis κ.λπ.). Στις περιπτώσεις, που τελικά κριθεί ότι η προτεινόμενη δράση ή τμήμα δράσης εμπίπτει στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής της μέχρι του ύψους της έντασης ενίσχυσης που προσδιορίζεται μέσω της χρήσης του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (που αντικατέστησε τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής) μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ., ανά περίπτωση.*

Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση της κρατικής ενίσχυσης το ποσό που υπολείπεται της εγκεκριμένης συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης σε σχέση με το συνολικό κόστος του έργου, καλύπτεται από ιδίους πόρους του δικαιούχου.

Για δράσεις που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός - ΓΑΚ), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση στοιχεία προκειμένου να εξεταστεί η εκπλήρωση των προϋποθέσεων του Γενικού και Ειδικού Μέρους του Κανονισμού αυτού.

Υπενθυμίζεται ότι για δράσεις που θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831), είναι απαραίτητο να περιέχεται στο φάκελο του έργου Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, καθώς επίσης και να ελέγχεται το σύνολο των προϋποθέσεων επιλεξιμότητας του Κανονισμού.

Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση που στις προτεινόμενες δράσεις περιλαμβάνεται και προμήθεια εξοπλισμού, ο οποίος θα παραμείνει στην κυριότητα/ιδιοκτησία των δικαιούχων μετά την ολοκλήρωση του έργου, τότε θα πρέπει είτε να διασφαλισθεί ότι ο εν λόγω εξοπλισμός δεν θα χρησιμοποιηθεί για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητες (έως το χρόνο λήξης της οικονομικής ζωής του πάγιου εξοπλισμού) είτε η υπολειμματική αξία του εξοπλισμού να ληφθεί υπόψη ως έσοδο, για τον υπολογισμό της ενίσχυσης.

- *Έργα που συνιστούν ειδικές περιπτώσεις άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων, οι οποίες παράγουν αποτελέσματα προς το γενικό δημόσιο όφελος και δεν θα μπορούσαν να παρασχεθούν από την αγορά χωρίς την παρέμβαση του κράτους, είναι δυνατόν να συνιστούν Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Στις περιπτώσεις των ΥΓΟΣ το ύψος της δημόσιας χρηματοδότησης του έργου προσδιορίζεται μέσω κατάλληλης χρηματοοικονομικής ανάλυσης προσδιορισμού της αντιστάθμισης, σύμφωνα με το εφαρμοζόμενο δίκαιο των ΥΓΟΣ.»*

Επισημαίνεται ότι, στο σχέδιο της Πρόσκλησης τα **αναφερόμενα στην παράγραφο «*9. Κρατικές ενισχύσεις και οικονομική δραστηριότητα*»**, στο κεφάλαιο 3 «ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ» ισχύουν και παραμένουν ως έχουν.

7. Υπενθυμίζεται ότι:

- ✓ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στη **με Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ 1162/27.10.2023 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ** με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.
- ✓ Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με **Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ** (όπως ισχύει αναλογικά), αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της πράξης.

Σε κάθε περίπτωση, η οικεία Διαχειριστική Αρχή διατηρεί την δικαιοδοσία ελέγχου της επιλεξιμότητας των δαπανών των υπό αξιολόγηση Πράξεων.

8. Τέλος, σημειώνεται ότι, **η παρούσα γνωμοδότηση** επί της ανωτέρω Πρόσκλησης «*Μετάβαση σε χαμηλών εκπομπών στόλο δημόσιων/δημοτικών οχημάτων στις ηπειρωτικές περιοχές παρέμβασης του Προγράμματος ΔΑΜ 2021–2027 και στα GReco ISLANDS*» παρέχεται **στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ** και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση τού υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.
Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή και ειδικότερα στο περιεχόμενο του σχεδίου Πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, έγγραφο το οποίο αφορά η γνωμοδότηση της ΕΥΚΕ-ΧΕ βάσει των αρμοδιοτήτων της.

Εάν οι παρεχόμενες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με αυτές τις πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ
Ευάγγελος Στουραΐτης

κ.α.α.
Στυλιανή Αλεξοπούλου

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
- ΕΥΚΕ - ΧΕ